

Hizmetiçi Eğitimlerin Uygulanması Sürecinde Yaşanılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Çözüm Önerileri

Teachers' Opinions and Solutions Regarding The Problems Faced During The Implementation of In-Service Trainings

ÖZET

Sürekli değişen bilgi ve teknolojinin olduğu bu çağda her çalışan gibi öğretmenlerin de kendini güncel tutmasının en önemli yolu hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesidir. Hizmet içi eğitimler düzenli olarak her alanda olduğu eğitim alanında da değişen şartlara göre düzenlenmeli ve bütün eğitim çalışanlarının değişen şartlara uyum göstermesi sağlanmalıdır.

Hizmet içi eğitimlerle ilgili yapılan birçok çalışma bulursa da, çalışmamızda olduğu gibi bir sorun tespiti ve çözüm önerisi getirilmesi bu araştırmalarda pek amaçlanmamıştır. Araştırmamız bu yönüyle benzer çalışmalarda farklı olduğu gibi bundan sonra bu alanda yapılacak çalışmalara da ışık tutacaktır.

Araştırmamız Samsun ilinin 4 merkez ilçesinde son 2 yılda hizmet içi eğitim alan öğretmenleri örneklem olarak seçmiş olup 38 öğretmenden geri dönüşler alınmıştır. Uzman görüşünden yararlanarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu 38 öğretmene uygulanmış ve hizmet içi eğitim sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlere ulaşılmıştır.

Araştırmamız, hizmet içi eğitimlerde yaşanan en önemli sorunun hizmet içi eğitimin düzenlendiği tarihin öğretmen ve okul için uygun bir zaman olmadığı görülmektedir. Bunun yanında bazı eğitimlerin yeterince iyi planlanmadığı, içerik olarak eğitimlerin yetersiz olduğu, gerekli ekipmanların eğitim alanında bulunmadığı ve öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katıldığı için ek ders kaybı yaşadıkları gibi sorunlar da araştırma sonuçlarında ortaya çıkmıştır. Bu sorunlara öğretmenler; hizmet içi eğitimlerin ders saatleri dışında yapılması, eğitimlerin uzmanlarca hazırlanması, eğitimlerin uzmanlarca verilmesi, gerekli ekipmanların eğitim alanında hazır bulundurulması ve öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri katıldığı için mali ya da sosyal hak kaybı yaşamamaları gibi çözümler getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet İçi Eğitim, Eğitim, Çözüm Önerisi

ABSTRACT

In this era of constantly changing information and technology, the most important way for teachers to keep themselves updated, like every employee, is to organize in-service training. In-service trainings should be organized according to the changing conditions in the field of education as well as in every field, and it should be ensured that all training personnel adapt to the changing conditions.

Although there are many studies on in-service training, it has not been aimed to identify a problem and propose a solution as in our study. In this respect, our research is different from similar studies and will shed light on future studies in this field.

In our research, teachers who have received in-service training in the last 2 years in 4 central districts of Samsun have been selected as a sample group and feedback has been received from 38 teachers. The semi-structured interview form, which has been prepared by using expert opinion, has been applied to 38 teachers and opinions on the problems experienced during the in-service training process and solution suggestions have been obtained.

Our research shows that the most important problem experienced in in-service training is that the date when in-service training is organized is not a suitable time for teachers and schools. In addition, problems such as that some trainings are not planned well enough, that the trainings are insufficient in terms of content, that the necessary equipment is not available in the training area, and that teachers experience additional course fee loss because they participate in in-service training have also emerged in the results of the research. The teachers have offered some solutions for these problems such as conducting in-service training outside of class hours, having trainings prepared and taught by experts, making necessary equipment available in the training area, and preventing losses of financial or social rights because teachers participate in in-service trainings.

Keywords: In-Service Training, Training, Solution Proposal

GİRİŞ

Her geçen gün artarak devam eden bilgi ve teknoloji ile nitelikli insan gücüne olan ihtiyaç artmaktadır. İnsanların bu hızlı değişimlere ayak uydurabilmesinin en önemli yolu ise öğrenmenin hayat boyu devam etmesiyle sağlanabilir.

Günümüzde bilgi, bireylere aktarılan bir unsur olmaktan ziyade yaşam içinde kullanılan bir değer olarak görülmektedir. Bilginin bu derece önemli görüldüğü ve temel üretim faktörü kabul edildiği toplumlara bilgi toplumu denilir. Bilgi toplumlarında insanlar değişim merkezlidir ve yenilikleri takip eder. İnsanların kendi gelişimlerini takip etmesi önemsenir ve bireylerin üretken, özerk, yaratıcı ve girişimci bireyler yetiştirilmesi hedeflenir. Her meslek örgütünün bu toplumsal düzen içerisinde varlığını sürdürebilmesi ve büyüebilmesi için gelişmelere ayak uydurması gerekir. Bunun için meslek çalışanlarının hizmet içi eğitimler yoluyla bilgi, beceri, tutum ve yeterliklerinin güncellenmesi ve gelişimlerinin sağlanması

Zehra Gül Köycü¹
Ümmet Öngör²
Çetin Çiftçi³
İsmail Yanar⁴

How to Cite This Article

Gül Köycü, Z., Öngör, Ü., Çiftçi, Ç. & Yanar, İ. (2023). "Okul Yönetiminde Uzmanların Yeri", Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9(66):3214-3219. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH.AS.71014>

Arrival: 11 June 2023

Published: 31 July 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Okul Müdürü, MEB, Samsun, Türkiye

² Okul Müdürü, MEB, Samsun, Türkiye

³ Müdür Yardımcısı, MEB, Samsun, Türkiye

⁴ Öğretmen, MEB, Samsun, Türkiye

şarttır. Şüphesiz ki bir ülkenin en önemli zenginliği, iyi yetişmiş insan gücüdür. Bu nedenle günümüzde hizmet içi eğitimler gelişmiş ve sanayileşmiş ülkelerin en temel önceliği haline gelmiştir (Öztürk ve Sancak, 2007).

Eğitim Kavramı ve Önemi

En bilinen tanımıyla eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir(Başaran, 1984). Tanımdan da anlaşılacağı üzere eğitim bir değişim sürecidir. Kişinin bilgi, beceri, yetenek ve davranışlarında istenilen değişiklikleri elde etme süreci olan eğitim bilgi toplumları için çok önemli bir unsurdur. Eğitimle bireyde sağlanan istendik değişiklik aynı zamanda toplumda da istenilen sosyal ve ekonomik değişikliklere yol açmaktadır.

Eğitim ile ekonomi arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Eğitim, ülkelerin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirir. Ülkede ihtiyaç duyulan alanlarda istenilen yeterlilikte insanların yetişmesi şüphesiz ki ülke ekonomisi için son derece gereklidir.

Toplumsal kalkınmanın ve ekonomik gelişmenin, etkili bir eğitim sistemine bağlı olduğu söylenebilir. Eğitim, ekonomik, büyümeyi sağlayacak bir araç olarak görülür. Toplumun ekonomik kalkınmışlığı ve toplumsal refah ile o toplumu oluşturan bireylerin eğitim düzeyi arasında ilişki vardır.

Eğitimde genel anlayışa göre batı ülkelerinin başarılı olduğu algısı bulunsa da; doğu ülkelerinde de eğitim sistemleri başarılı ülkeler bulunmaktadır. Kanada, İsviçre, Finlandiya batı ülkelerinin yanı sıra Japonya, Güney Kore, Singapur gibi doğu ülkeleri de eğitimde başarılı sistemlere sahiptir. Bu ülkelerin ortak noktalarına bakıldığında gelişmiş ekonomilere sahip ülkeler olduğu görülmektedir. Bu açıdan bile bakıldığında ekonomi ile eğitim arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir.

Hizmet İçi Eğitim Kavramı ve Önemi

En yaygın ve kapsamlı ifadeyle hizmet içi eğitim; özel ve tüzel kişilere ait iş yerlerinde, belirli bir maaş veya ücret karşılığında işe alınmış veya çalışmakta olan kişilere, görevleriyle ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak üzere verilen eğitimidir(Doğan,2009).

Mesleğin gereklerini her zaman yerine getirmede çok önemli bir yer tutan hizmet içi eğitim; mesleki bilgilerin güncellenmesine ve değişen iş şartlarına uyum sağlayarak çalışanların daha yararlı olmasını sağlar. Mesleki yaşamına devam eden birey hizmet içi eğitimlere katılarak bilgisinin geçerliliği ve sürekliliğini korur. Bu sayede çalışan kişi sektörde istenilen eleman olmaya devam eder.

Hizmet içi eğitim; öğretmenlerin meslek hayatları boyunca bilgilerini, görüşlerini, tecrübelerini derinleştiren, profesyonel anlamda gelişmelerine yardımcı olan, yaşantı geçirmelerini gerektiren eğitimlerdir(Kocabaş,1993). Özel bir uzmanlık gerektiren öğretmenlik mesleğinde eğitimciler, bilgilerin sürekli değişmesi ile hem uzmanlık alanlarında hem de ölçme değerlendirme, rehberlik ve öğrenme-öğretme yaklaşımları gibi pedagojik alanlarda kendilerini geliştirme ihtiyacı hissederler. Bu nedenle öğretmenlerin eksik yönlerine ilişkin hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi son derece önemlidir.

Milli Eğitim Bakanlığı, kamudaki bütün okullarda görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyacını belirlemek ve gerekli eğitimleri planlamakla görevlidir. Hizmet içi eğitim yönetmeliğinin ilgili maddeleriyle eğitimlerin nasıl düzenleneceği ve kimlerin görevli olduğuyla alakalı gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Hizmet İçi Eğitimin Aşamaları

Hizmet içi eğitim 5 aşamadan oluşur:

- 1.Eğitim ihtiyacının analizi
- 2.Eğitimin planlanması
- 3.Uygun eğitim yöntemlerinin belirlenmesi
- 4.Eğitim programının planlanması ve uygulanması
- 5.Eğitimin Değerlendirilmesi

Bir hizmet içi eğitim uygulamasının yapılabilmesi için öncelikle o eğitimi ihtiyaç duyulduğunun belirlenmesi gerekir. Bu belirlemeden sonra ilgili eğitimin planlanması eğitimden sorumlu kurum tarafından planlanır. Planda hizmet içi eğitimin verilmesinde kullanılacak en uygun yöntem belirlenir. Bu çalışmalardan sonra eğitim programının planlanması ve uygulanmayla hizmet içi eğitimden sonra eğitimin değerlendirilmesi yapılır.

Araştırmanın Önemi

Hizmet içi eğitim, bilginin sürekli yenilediği bu çağda öğretmenlerin kendilerini meslekleriyle ilgili yeterli seviyede tutması için çok önemli bir eğitim türüdür. Konuyla ilgili yapılan literatür taramalarında 100ün üzerinde araştırmaya ulaşılmış olup, çalışmalar genel olarak hizmet içi eğitimin eğitim-öğretime katkısı üzerinedir. Bizim çalışmamız ise hizmet

içi eğitim sürecinde yaşanan sorunların eğitime katılan öğretmenlerin gözünden tespit edilmesi ve çözüm önerileri getirilmesi için yapılmıştır. Bu yönüyle çalışmamız, benzer çalışmalardan farklıdır ve kendisinden sonra yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmamızda nitel araştırma deseni yöntem olarak tercih edilmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi farklı nitel veri oluşturma yöntemlerinin kullanıldığı, bakış açılarının, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Samsun ilinin ilköğretim, Canik, Atakum ve Tekkeköy ilçelerinde görev yapan ve son 2 yılda hizmet içi eğitim alan öğretmenler çalışma grubunu oluşturmaktadır. Google üzerinden hazırlanan görüşme formuyla 134 öğretmene ulaşılmış olup gönüllü 38 öğretmen görüşme formumuza cevap vermiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin bilgilerine bakıldığında 38 öğretmenden 21inin kadın 17sinin kadın olduğu, 38 öğretmenden sadece 3 kişinin yüksek lisans yaptığı kalan 25 öğretmenin lisans mezunu olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Çalışmamızda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun düzenlenmesinde uzman görüşünden yararlanılmış olup, çalışmaya katılan öğretmenlerden gelen dönütlere göre form yeniden düzenlenmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin bilgileri öğretmenlerin isteği üzerine paylaşılmamış olup Ö1, Ö2 şeklinde kodlanmıştır. Görüşme formunda gönüllü öğretmenlere şu sorular sorulmuştur:

1. Almış olduğunuz hizmet içi eğitimlerden edindiğiniz yararlar nelerdir?
2. Hizmet içi eğitim sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir?
3. Hizmet içi eğitim sürecinde karşılaştığınız sorunlara çözüm önerileriniz nelerdir?

BULGULAR VE YORUM

1. Almış olduğunuz hizmet içi eğitimlerden edindiğiniz yararlar nelerdir?

Araştırmamıza katılan öğretmenlere katılmış oldukları hizmet içi eğitimlerden edinmiş oldukları yararları verdikleri cevaplar aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo1: Almış Olduğunuz Hizmet içi Eğitimlerden Edindiğiniz Yararlar Sorusuna Gelen Cevaplar Tablosu

Verilen Cevaplar	Cevapları Veren Öğretmenler
Eğitim sonrası mesleğimde eksik olduğumu gördüğüm yanlarımı telafi ettim.	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö8,Ö10,Ö12,Ö14,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö21,Ö23,Ö25,Ö26,Ö28,Ö30,Ö34,Ö36,Ö37,Ö38
İş güvenliği ve sağlığı eğitiminin önemini almış olduğum eğitimle fark ettim.	Ö3,Ö6,Ö8,Ö9,Ö11,Ö12,Ö13,Ö15,Ö17,Ö18,Ö20,Ö21,Ö22,Ö24,Ö27,Ö29,Ö31,Ö35,Ö36
Almış olduğum ilkyardım eğitimi sayesinde gerektiğinde ne yapacağımı öğrendim.	Ö7,Ö11,Ö13,Ö16,Ö16,Ö20,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25,Ö26,Ö27,Ö28,Ö29,Ö30,Ö32,Ö33
Hobimle ilgili ücretsiz ve kaliteli bir eğitim alma şansı buldum.	Ö3,Ö4,Ö7,Ö16,Ö21,Ö23,Ö26,Ö30
Branşım dışında çalışmak istediğim alanda çalışma fırsatı buldum.	Ö31,Ö35,Ö38
Eğitim esnasında edinmiş olduğum arkadaşlıklar sayesinde sosyalleşme fırsatı buldum.	Ö13,Ö19,Ö23,Ö30
Almış olduğum eğitim sayesinde haklarımı ve sorumluluklarımı öğrendim.	Ö22,Ö26,Ö29,Ö34,Ö37

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cevaplarına bakıldığında, öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle çeşitli kazanımlar elde ettiği görülmüştür. 38 öğretmenden 22si hizmet içi eğitim sayesinde mesleğinde eksik olduğu alanı gördüğünü ve telafi edebildiğini belirtmiştir. 19 öğretmenin iş güvenliği ve sağlığı eğitiminin önemini hizmet içi eğitimler sayesinde fark ettiğini belirtmesi de dikkat çekicidir. İlk yardım eğitimlerini alan 18 öğretmenin bu alanda edindiği becerilerden memnun olduğu görülmüştür. Aynı zamanda öğretmenlerden 3 tanesinin branşı dışında bir alanda çalışma fırsatı bulduğu, 4 öğretmenin hizmet içi eğitimler esnasında arkadaşlıklar edinerek sosyalleştiği ve 5 öğretmenin ise hak ve sorumluluklarını hizmet içi eğitimler sayesinde öğrendiği alınan cevaplardan anlaşılmıştır.

Cevaplardan da anlaşılacağı üzere öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerden çeşitli kazanımlar edindiği görülmüştür. Bazı öğretmenlerin almış olduğunuz hizmet içi eğitimlerden sağladığınız yararlar nelerdir sorusuna cevapları aynen şu şekildedir:

“Geçen sene aldığım eğitim sayesinde STEAM’in ne olduğunu öğrendim ve derslerimde uygulamaya başladım. Konuyu anlattığım arkadaşlarımın ilgisini çekti ve benzer eğitimleri alanlar oldu. Öğrenciler bu uygulamam sayesinde bazı konularda çok daha başarılı oldu. Bu sene de steam konusundaki çalışmalarına devam ederek kendimi geliştirmek istiyorum. İyi ki bu eğitimi almışım diyorum(Ö4).”

“Robotik kodlamayı hep merak etmişim. Görüyordum bazı okullar bu konuda çalışmalar yapıyordu. Ben de ÖBA’ da gördüğüm hizmet içi eğitime katıldım. Tabi daha sonrasında kendimi çok geliştirmem gerekti ama ilk başlangıç ÖBA üzerinden aldığım seminerdi. Şimdi robotik kodlama bilgimi kullanarak Tubitak ve Teknofeste projeler yapıyoruz çocuklarla. Bana en önemli faydası bu eğitim oldu(Ö25).”

“Birçok hizmet içi eğitim aldım ama beni en çok şaşırtan iş güvenliği ve sağlığı eğitimi oldu. Çalıştığım okulda bu konunun bu kadar önemli olduğunu anlamamıştım. Halbuki ne kadar da risk altındaymışız. Şimdi bu konuda daha önce yaptığım hataları artık yapmıyorum ve daha bilinçliyim(Ö16).”

“ 22 yıllık bir öğretmenim ve her sene birçok eğitim alıyoruz. Bazıları çok faydalı oluyor bazıları ise hiç kullanmadığım bilgilerle dolu oluyor. Bunların içerisinde gerekliliğine en çok inandığım hizmet içi eğitim ilkyardım eğitimi semineri oldu. Küçük çocuklarla her gün beraberim ve herhangi bir olumsuz durumda nasıl müdahale edebileceğimi bilmek bana da ayrı bir özgüven veriyor. Şimdiye kadar başıma gelmemişti böyle bir olay ama eğitimden önce eğer başıma gelse herhalde paniklemeden hiçbir şey yapamazdım. Ama şimdi durum böyle değil. Her türlü sıkıntıda öğrencime nasıl müdahale edeceğimi biliyorum(Ö16).”

“Akıl ve zeka oyunları ile kendi kendime ilgileniyordum. Çocukluğumdan beri severim. Bu konuda bakanlığımızın eğitimler düzenlediğini öğrenince hemen katıldım. Şimdi daha bilinçli bir şekilde hobimi gerçekleştirebiliyorum(Ö26).”

“Norm kadro fazlası bir sınıf öğretmeniyim. Bu durum kendi isteğimle oluşmadı ve mesleğimi aktif olarak yapmak istiyordum. Sınıf öğretmenlerinin gerekli eğitimi alarak özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin sınıfında çalışabileceğim bana tebliğ edilince hemen bu eğitime gönüllü olarak başvurudum. Aldığım eğitim sonucunda da bir özel eğitim sınıfında görevlendirildim. Mutlu bir şekilde de işimi yapıyorum(Ö31).”

“Almış olduğum her eğitimin az ya da çok faydası illaki oluyor ama bunun yanında bu eğitimler sayesinde aynı işi yaptığımız arkadaşlarla tanışabiliyoruz. Bu da güzel bir kazanım. En iyi arkadaşımı bir eğitim sayesinde tanıdım. Daha sonrasında aynı okulda çalışma şansımız da oldu(ÖR).”

“Bir önceki okulumda zorlu bir çalışma ortamım vardı. Doğru bir okul kültürü yoktu ve sürekli olarak bazı sıkıntılarla karşılaşırıyordum. Kendi isteğim dışında aldığım bir mobing eğitimi sayesinde bu durumla nasıl başa çıkabileceğime dair bir özgüvenim ve bilğim oluştu. Bu beni çok rahatlattı. Daha sonrasında bu okuldan ayrıldım ama eğitim sonrasında öğrendiklerim o okulda kalan zamanımı daha rahat geçirmemi sağladı(Ö37).”

2.Hizmet içi eğitim sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir?

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir sorusuna verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

Tablo2: Hizmet-içi Eğitim Sürecinde Yaşanılan Sorunlar Nelerdir Sorusuna Verilen Cevaplar Tablosu

Verilen Cevaplar	Cevabı veren öğretmenler
Kendi isteğim dışında ilgimi çekmeyen bir eğitime zorla alındım.	Ö2,Ö4,Ö8,Ö13,Ö19,Ö22,Ö24,Ö27,Ö34,Ö35,Ö38
Almış olduğum eğitimdeki eğitimler konuya yeterince hakim değildi.	Ö3,Ö5,Ö7,Ö10,Ö12,Ö14,Ö16,Ö25,Ö28,Ö29,Ö32
Hizmet içi eğitimin içeriği yetersizdi.	Ö1,Ö6,Ö9,Ö11,Ö15,Ö17,Ö18,Ö20,Ö21,Ö26,Ö31
Hizmet içi eğitimin zamanlaması doğru değildi	Ö3,Ö5,Ö7,Ö10,Ö12,Ö14,Ö16,Ö25,Ö28,Ö29,Ö32 Ö1,Ö6,Ö9,Ö11,Ö15,Ö17,Ö18,Ö20,Ö21,Ö26,Ö31
Hizmet içi eğitim için yeterli ekipman yoktu.	Ö9,Ö24,Ö36
Hizmet içi eğitime katıldığım için ek ders kaybım oldu.	Ö2,Ö4,Ö8,Ö9,Ö10,Ö14,Ö17,Ö18,Ö22,Ö23,Ö29

Çalışmaya katılan öğretmenlerin katılmış oldukları hizmet içi eğitimlerde çeşitli sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir. 38 öğretmenden 22’si hizmet içi eğitimlerin doğru zamanda yapılmadığını belirtmeleri dikkat çekici bir durumdur. Ayrıca öğretmenler, eğitimi veren eğiticinin yeterince konuya hakim olmaması, re’sen alındıkları hizmet içi eğitimlerin genelde ilgi çekici olmaması ve hizmet içi eğitime katılmaları nedeniyle ek ders kaybı yaşamalarından duydukları rahatsızlıkları dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitim sürecinde yaşanan sorunlar nelerdir sorusuna verdikleri bazı cevaplar şöyledir:

“Ben re’sen hizmet içi eğitimlere alınmanın mantığını anlayamıyorum. Bir mesajla niye aldığımı bilmediğim bir hizmet içi eğitimde buluyorum kendimi bazen. Bu eğitimlerden memnun değilim ve hiç birinden bir fayda görmedim diyebilirim(Ö8).”

“Çok isteyerek başvurduğum hizmet içi eğitimden hiç verim alamadım. Bu bazen oluyor. Robotik kodlama konusunda başıma geldi bu konu. Kendi çabamda kısmen öğrenmişim zaten. Kendimi geliştirmek için hizmet içine başvurudum ve heyecanla eğitime başladım. Kısa sürede hayal kırıklığına uğradım. Maalesef eğitmen arkadaşım bilgisi benim kadar bile değildi. Kısa sürede hizmet içi eğitimi yarıda bıraktım(Ö10).”

“Başvurmak istediğim hizmet içi eğitimlerin zamanı bana uymuyor. Genelde okulda olmam gereken saatlerde hizmet içi eğitimlerim. Eğer başvurup gidersem okuldaki çocuklar ve okul yönetimi ne yapacak? O kadar dersin boş geçmesi doğru

gelmiyor. Ben de doğal olarak derse gitmeyi seçiyorum. Ara tatil ve yaz tatillerinde ise istediğim eğitimler olmuyor. Bu nedenle katılamıyorum(Ö11).”

“Hizmet içi eğitimlerin saatinden son derece rahatsızım. Okul zamanında yapılmasını anlayamıyorum. Sene de 4 kere aramız var. Oralarda bu eğitimlerin düzenlenmesi daha iyi değil mi?(Ö17).”

“Genel olarak katıldığım hizmet içi eğitimler benim açımdan düzensiz ve eksik ekipmanla yapılıyor. İlk yardım semineri aldım en son. 20 kişinin uygulama yapabileceği sadece 1 takım vardı ve sadece 2 hoca görevliydi. Birer kere uygulama yapmamız 2 saat sürdü. Daha fazla ekipmanla daha kısa sürede yapılırdı uygulama daha doğru olurdu bence(Ö26).”

“İradem dışında alındığım bir hizmet içi eğitime katıldım. 2 gün sürdü eğitim ve o günlerde okul nöbetim ve ders dışı egzersizim vardı. O gün görevli izinli olduğum bir eğitime gittiğim için bu ücretler kesildi. Görevli izinli sayıldığım bir hizmet içi eğitimden dolayı ek dersimin kesilmemesi gerekiyor. Bu nedenle eğitimlere gitmek istemeyen arkadaşlarım dahi var. Bence bu konuda bir düzenleme olmalı(Ö29).”

3. Hizmet içi eğitim sürecinde karşılaştığınız sorunlara çözüm önerileriniz nelerdir?

Araştırmamıza katılan öğretmenler hizmet içi eğitimler sürecinde yaşadıkları sorunlara aşağıdaki tabloda belirtilen çözümleri getirmişlerdir.

Tablo3.Hizmet-içi Eğitim Sürecinde Yaşadığınız Sorunlara Çözüm Önerileri Tablosu

Verilen Cevaplar	Cevabı Veren Öğretmenler
Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere isteği dışında alınmaması	Ö2,Ö4,Ö13,Ö19,Ö22,Ö24,Ö34,Ö35,Ö38
Hizmet içi eğitimleri veren öğretmenlerin konuyla ilgili gerekli yeterliliğe sahip olması	Ö3,Ö5,Ö7,Ö10,Ö14,Ö16,Ö25,Ö28,Ö29,Ö32
Hizmet içi eğitimlerin uzmanlar tarafından hazırlanması.	Ö1,Ö6,Ö9,Ö11,Ö15,Ö17,Ö18,Ö21,Ö26,Ö31
Hizmet içi eğitimlerin öğretmen ve okullar için en doğru zamanda yapılması	Ö3,Ö5,Ö7, Ö14,Ö16,Ö25,Ö28,Ö29,Ö32 Ö1,Ö6,Ö9,Ö11,Ö15,Ö17,Ö20,Ö21,Ö26,Ö31
Hizmet içi eğitimler için gerekli ekipmanların sağlanması.	Ö9,Ö24,Ö36
Hizmet içi eğitimlere katılan öğretmenlerin hak kaybına uğramaları	Ö2,Ö4,Ö8,Ö9,Ö10,Ö14,Ö17,Ö18 ,Ö29

Öğretmenlerin cevapları incelendiğinde; genel olarak hizmet içi eğitimlerin düzenlendiği zaman aralığıyla ilgili öneriler sundukları görülmüştür. Okullar ve öğretmenler için en doğru zamanın seçilmesi gerektiği fikrinde birleşmişlerdir. Genel olarak eğitim-öğretim devam ederken düzenlenen hizmet içi eğitimlerden dolayı okuldaki eğitim-öğretim işlerini aksatmak zorunda kaldıkları öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Hizmet içi eğitimlerle ilgili çözüm önerileri sunan öğretmenler; hizmet içi eğitimlerin uzmanlar tarafından hazırlanması, öğretmenlerin isteği dışında eğitimlere alınmaması, eğitimlerin donanımlı öğretmenler tarafından verilmesi, eğitimin yapıldığı yerde gerekli ekipmanların yeterli sayıda bulundurulması ve öğretmenlerin hizmet içi eğitime katıldıklarında ekonomik kayıplarının olmaması gerektiğini çözüm önerilerinde bulunmuşlardır.

Öğretmenlerin çözüm önerileri yönelik bazı söylemleri şu şekildedir:

“Bence hiçbir meslektaşım almak istemediği bir eğitimi kendine uygun olmayan bir saatte alınmamalı. Mesleğimizin gereği olarak mecburen alınması gerekiyorsa bile biraz esneklik sağlanmalı ki her meslektaşım kendisi ve okulu için uygun saatte ve günde katılabilmeli. Zorla alındığımız eğitimlerde gerekli verimi zaten veremiyoruz. Bu konudaki çalışmanın daha esnek olması gerektiğine inanıyorum(Ö4).”

“Eğitmenleri veren arkadaşları nasıl belirliyorlar bilmiyorum ama ben eğitimin konusuna yeterince hakim olduklarını düşünmüyorum. Slaytlardan okuyup duruyorlar. Eğitim sonrasında da her sene sorulan sorularla bir sınav da yapılırca biz o eğitimi almış oluyoruz. Eğer o kadarsa bu hizmet içi eğitim gerekli doküman verilsin biz de okuruz. Bu eğitimleri verecek arkadaşlar daha donanımlı olmalı(Ö10).”

“Hizmet içi eğitimlerin çoğunluğunda yeterince planlı bir çalışma göremiyorum. Konuyu anlayınca ben bile bu eğitim böyle mi düzenlenir diyebiliyorum. Birçok hizmet içi eğitim öngörülen saati çok fazla bence. 2 saatte verilecek eğitimleri 16 saatte aldığımız oldu. Bu eğitim 16 saatte alınması gerekiyorsa içeriği kötü hazırlanmış. Hizmet içi eğitimi veren arkadaş süreyi doldurmak için boş işler yapmaya başlıyor bir süre sonra. Bu da bizi eğitimden uzaklaştırıyor(Ö18).”

“Hizmet içi eğitimler herkes için daha doğru saatlerde yapılmalı. Eğitim-öğretimin tam ortasında 1 haftalık eğitime bir öğretmenin alınması bana çok sorumlu bir davranış gibi gelmiyor. Neden mesai saatleri dışında bir ayarlama yapılmıyor ya da ara tatillerde planlama yapılmıyor anlamış değilim. Eğitim-öğretim zamanının dışında bu tarz eğitimler düzenlenmeli(Ö1).”

“ Hizmet içi eğitimlere katılmak öğretmenler için ek ders kayıplarına neden olabiliyor. Nöbet ücretleri ve ders dışı eğitim çalışmalarının ücretleri ödenmiyor. Bu haksızlık. Bundan vazgeçilmeli. Hizmet içi eğitime katılan her öğretmen bütün ek ders görevlerini yapmış sayılmalı(Ö29).”

“Hizmet içi eğitimlerin düzenlendiği yerlerde bazen gerekli araç-gerecin yeterince olmadığı durumlarla karşılaşabiliyoruz. Bu da gereksiz bir zaman kaybına neden oluyor. Bu eğitimler hep belirli yerlerde düzenlenmeli ve gerekli ekipmanlar her durumda hazır olmalı(Ö36).”

SONUÇ VE YORUM

Çalışmaya katılan öğretmenler genel olarak hizmet içi eğitimlerle kendilerini mesleki anlamda geliştirebildiklerini, daha önce duymadıkları konularda fikir sahibi olduklarını, hobileriyle ilgili eğitim alma şansı yakaladıklarını, hak ve sorumluluklarını öğrendiklerini ve hizmet içi eğitimler sayesinde yeni arkadaşlıklar edinerek sosyalleşme fırsatı bulduklarını ifade etmişlerdir. Hizmet içi eğitimlerin katkılarının yanında bazı sorunlarla da karşılaştıkları yine öğretmenlerin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bu sorunlar genel olarak şöyledir;

- 1-Bazı hizmet içi eğitimleri veren öğretmenler konuya yeterince hakim kişilerden seçilmiş olmuyor
- 2-Hizmet içi eğitimlerin yapıldığı tarih genelde öğretmen ve okul için doğru bir tarih olmuyor. Öğretmenler derslerine giremedikleri için öğrenciler mağdur olabiliyor.
- 3-Bazı öğretmenler hizmet içi eğitimlere katıldıkları için ek ders kayıpları yaşıyor.
- 4-Hizmet içi eğitimlerin içerikleri yetersiz olduğunda öğretmenler hizmet içi eğitimleri yarım bırakabiliyor.
- 5-Öğretmenler kendi iradeleri dışında istemedikleri ve ilgilerini çekmeyen konularda hizmet içi eğitimlere alınabiliyor.
- 6-Bazı hizmet içi eğitimlerde plansızlık görülüyor ve hizmet içi eğitimin verilmesi için gerekli olan ekipmanların hazır bulunmadığı zamanlar oluyor.

Bu sorunları yaşayan öğretmenler hizmet içi eğitimlerin daha yararlı ve kaliteli olması için bazı çözüm önerileri sunmaktadır. Bu çözüm önerilerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- 1-Hizmet içi eğitimler eğitim-öğretim dönemi dışındaki bir tarihlerde yapılmalı. Dersler devam ederken öğretmenler hizmet içi eğitimlere alınarak öğrenciler ve okul yönetimi zor duruma sokulmamalı.
- 2-Hizmet içi eğitimlerin içeriği ve planlaması uzman ekiplerce düzenlenmeli ve eğitimleri konuya tamamen hakin öğretmenlerin vermesi sağlanmalı.
- 3-Öğretmenler hizmet içi eğitimleri iradesi dışında zorla alınmamalı, alınması gerekiyorsa da öğretmen için uygun bir zamanlama yapılmalı.
- 4-Hizmet içi eğitimlere katılan öğretmenler görevli izinli sayılmalı ve hizmet içi eğitime katıldığı için hiçbir öğretmen mali ya da sosyal bir hak kaybına uğramamalı.

KAYNAKÇA

- Başaran İ.E. (1984). Eğitime Giriş, 4. Basım, Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Baştürk, R.(2012). İlköğretim Öğretmenlerinin Hizmet-içi Eğitime Yönelik Algı ve Beklentilerinin İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42:96-107
- Doğan.D.(2009). Hizmet içi eğitimin eğitime katılımın eğitim-öğretim sürecine etkisi ile ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kocabaş, İ.(1993).“Teknik Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Etkinlikleri ve Yönetime İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi,Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1993.
- Özdemir, L.(2013). Türkiye’de Hizmet İçi Eğitim Süreci ve Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin Nedenleri ile Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Literatür Taraması
- Öztürk, M. & Sancak, S. (2007). Hizmet-içi Eğitim Uygulamalarının Çalışma Hayatına Etkileri. Journal of Yaşar University, 2(7), 761-794.
- Şahin, H. Karadeniz, N.(2023). Türkiye’de öğretmenlerin hizmet-içi eğitimlerine ilişkin yapılan araştırmaların içerik analizi, Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies, 2023, Year 9, Volume 25
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara:Seçkin Yayıncılık